

**РІВЕНЬ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

О. А. Громов, к.е.н., Європейський університет Херсонська філія

Досліджено рівень державної підтримки стимулювання інноваційного розвитку аграрних підприємств. Розглянуто основні проблеми інноваційної діяльності в галузі сільського господарства та визначено коло завдань, що впливають на її розвиток.

Ключові слова: інновації, інвестиції, сільське господарство, управління, конкурентоспроможність, ефективність, фінансування.

Вступ. Процеси глобалізації і гео економічної конкуренції в сучасному світі надають пріоритетного значення інноваційному розвитку. Особливо підвищується роль інтенсифікації технологічних змін, що відбуваються в сучасному конкурентному середовищі.

Пануючий у розвинутих країнах ринок сформувався під впливом науково-технічної революції, яка зумовила активну зміну не тільки технології у виробництві товарів і послуг, але й системної орієнтації ринкової економіки. Розширене відтворення все більше набуває інноваційно-інтенсивного характеру. Формування нового типу економічного прогресу тісно пов'язане з визначальним розвитком передвиробничої стадії, тобто стадії застосування наукових розробок, у відтворювальному процесі, зміцненні інтеграційної діяльності між наукою, виробництвом і ринком.

Аналіз останніх досліджень. Теоретичні і практичні засади інноваційної діяльності були предметом досліджень вітчизняних вчених, серед яких: О.І. Ареф'єва, О.І. Дацій, С.М. Кваша, М.Х. Корецький, М.Ф. Кропивко, П.А. Лайко, П.Т. Саблук, П.А. Стецюк, Л.І. Худолій, В.М. Яценко та ін.

Метою дослідження є розкриття особливостей розвитку інноваційної діяльності в аграрних підприємствах, висвітлення проблем та визначення завдань пов'язаних з інноваційною діяльністю сільського господарства.

Виклад основного матеріалу. В умовах господарювання важливим стає проблема впровадження сучасних досягнень науки і техніки в сільськогосподарське виробництво, що забезпечує різке зниження потреби в енергоресурсах і підвищення конкурентоспроможності продукції. Через обмеженість енергетичних ресурсів у галузях сільського господарства відбуваються зміни в структурі посівних площ на користь менш енергетичних культур, що призводить до дисбалансу попиту і пропозиції продуктів харчування і сировини на аграрному ринку. Все це зумовлює необхідність управління інноваційними процесами.

Серед чинників, що впливають на формування інновацій, слід виділити такі: значні перспективи розвитку сільського господарства; підвищення конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках; потреба у довгострокових інвестиційних ресурсах; територіальне розміщен-

ня сільськогосподарських об'єктів; узгодження роботи між виконавцями; позитивний вплив на розвиток інших галузей економіки, у даному випадку машинобудівної, хімічної та ін.; підвищення рівня економічної безпеки; тривалий період залучення капіталу; потреба у значних капіталовкладеннях; матеріаломісткість та енергомісткість виробництва; висока ефективність інновацій.

Низька ефективність інноваційної діяльності в галузі сільського господарства зумовлюється відсутністю механізмів та інфраструктури забезпечення інноваційної діяльності. Для розвитку тваринництва необхідне вживання законодавчих заходів при вертикальній інтеграції з переробними підприємствами. Вони повинні ґрунтуватися на пропорційному розподілі виручки від реалізації кінцевого продукту між сільськими товаровиробниками і переробними підприємствами. Таким чином, для залучення інноваційних ресурсів в галузь необхідно застосовувати сучасні методи та форми фінансування капіталовкладень, що ґрунтуються на зміні форм власності, використанні землі як застави, тощо.

Результати наукової діяльності, інноваційної праці повинні стати вирішальними структурно-відтворювальними чинниками поетапного переходу на інноваційний тип економічного розвитку господарських систем різного рівня, забезпечення їх високої ефективності і економічної стійкості в ринковому середовищі. Особливо цього вимагає аграрний сектор економіки, в якому склалася загроза не тільки продовольчої, але й національної безпеки.

В умовах посилення глобалізаційних та інтеграційних процесів в економіку країни потрібні якісні зміни у інноваційний розвиток сільського господарства. Це можливо шляхом ефективного поєднання інвестицій та інновацій. Інвестиції повинні бути інноваційними з однієї сторони, з іншого — такими, що сприяють прогресивним структурним змінам економіки.

Ми вважаємо, що в таких умовах доцільно розробити та провадити в практику господарювання концепцію інноваційно-інвестиційного розвитку на прикладі Херсонської області. Така концепція буде зорієнтована на досягнення переваг у розвитку сільського господарства за рахунок низки послідовних дій-результатів (інтеративних циклів): обґрунтоване управління → активізація

інноваційно-інвестиційної діяльності → забезпечення розширеного відтворення господарських процесів → підвищення рівня життя сільського

населення → екологізація життєдіяльності. Визначені завдання утворюють відповідну модель їх взаємодії (рис. 1).

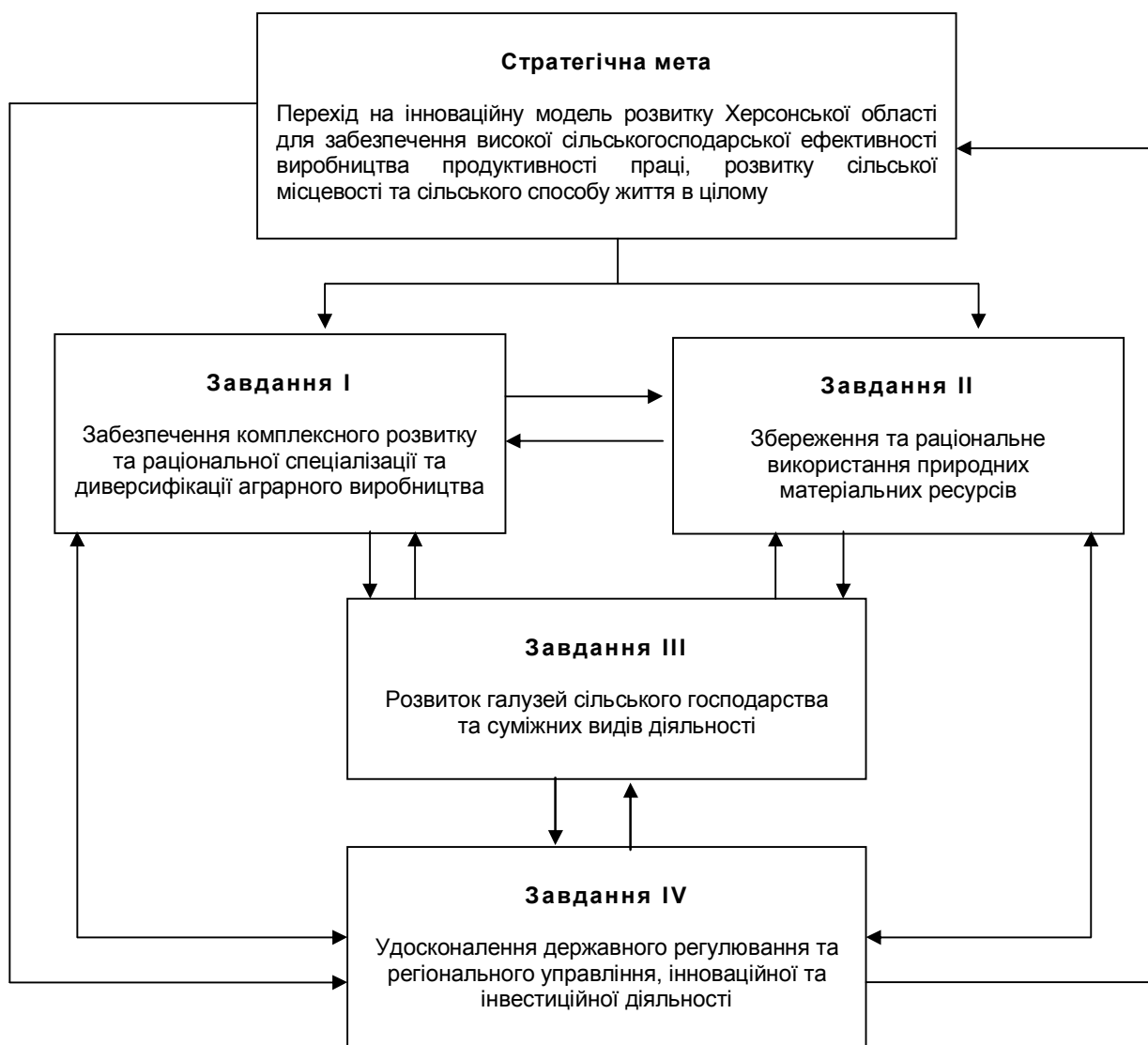

Рис. 1. Модель взаємодії основних блоків завдань інноваційно-інвестиційного розвитку сільського господарства Херсонської області

Така концепція буде зорієнтована на досягнення переваг у розвитку сільського господарства за рахунок низки послідовних дій-результатів (інтеративних циклів): обґрунтоване управління → активізація інноваційно-інвестиційної діяльності → забезпечення розширеного відтворення господарських процесів → підвищення рівня життя сільського населення → екологізація життєдіяльності. Визначені завдання утворюють відповідну модель їх взаємодії.

Інноваційність цієї моделі полягає в тому, що за рахунок створення відповідної комбінації у взаємодії блоків різноманітних завдань забезпечуються реальні умови досягнення ефекту соціально й еколого-орієнтованого розвитку аграрної сфери економіки Херсонської області. Згідно з представленою моделлю досягнення стратегічної мети передбачає узгодження розвитку економіч-

ної діяльності (завдання III) із першочерговим врахуванням блоку забезпечення комплексного розвитку сільської місцевості (завдання I) та блоку збереження та використання природних і виробничих ресурсів в контексті сталого розвитку (завдання II) з послідуєчим виходом на блок удосконалення державного регулювання та регіонального управління, інноваційної та інвестиційної діяльності (завдання IV).

Такий системний логістичний розклад блоків завдань розвитку сільського господарства забезпечує визначення співвідношення довгострокових, середньострокових та короткострокових програмно-цілевих дій. Так, короткострокові дії пов'язані з виконанням внутрішньо-блокових завдань. Середньострокові дії пов'язують блок завдань I та блок завдань II із блоком завдань III, тобто з блоком розвитку економічних видів діяль-

ності. В той же час дії, які зосереджують увагу на підтримку балансу між всіма блоками завдань, з орієнтацією на блок завдання IV, із стратегічною метою відносяться до категорії довгострокових програмно-цільових дій.

Основними цілями стимулювання інноваційного розвитку сільського господарства України на 2013-2014 рік є: подальша структурно-інноваційна перебудова аграрного сектору економіки, розвитку міжнародної співпраці, розроблення механізму реалізації державної інвестиційної політики на основі інновацій, виконання державних інвестиційних та інноваційних програм у сільському господарстві тощо.

Найбільш перспективними організаційними формами впровадження інновацій на Херсонщині є такі: технопарки, створені на базі університетів та інститутів області, НАН України, відокремлені підрозділи яких доцільно розміщувати в радіусі транспортної доступності не більше 1–2 годин. На Херсонщині діють технопарки «Текстиль», ТОВ «Технопарк Інституту електрозварювання ім. Патона» (на базі ВАТ «Каховський завод електрозварювального устаткування»); бізнес-інкубатори, як форма створення сприятливих умов для ефективної діяльності новоутворених малих інноваційних фірм. Доцільно створювати бізнес-інкубатори в крупних містах області, передусім Каховці, Новій Каховці, Бериславі, Скадовську; кластери, як зосередження технологічно й економічно взаємопов'язаних підприємств і установ окремих галузей у певному регіоні для вироблення продукції (надання послуг) світового рівня.

На основі розробленої стратегії розвитку Херсонської області на період до 2015 р. реалізація інноваційної політики передбачає підвищення темпів фінансування наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у виробничій і невиробничій сферах господарського комплексу області.

Пріоритетами інвестиційно-інноваційної політики держави в сільському господарстві є створення умов для переходу економіки регіону до інноваційно-інвестиційного розвитку: підвищення конкурентоспроможності аграрної продукції шляхом впровадження європейських стандартів якості, вдосконалення та оновлення асортименту відповідно до попиту споживачів; підвищення ефективності роботи сільськогосподарських підприємств за рахунок модернізації та введення нових виробничих потужностей; зростання обсягів продукції експорту; забезпечення нарощування випуску продукції, що сертифікована за світовими стандартами.

Висновок. При впровадженні інноваційних розробок необхідно застосовувати програмно-цільовий метод фінансування, який дозволить спрямувати кошти у пріоритетні галузі економіки та забезпечить участь у фінансуванні інноваційного розвитку економіки як державою, так і суб'єктами господарювання. Відповідно до історичних та природно-кліматичних умов, Україна є державою з великими перспективами розвитку сільського господарства. Тому ми вважаємо, що ця галузь є пріоритетною для вітчизняної економіки і потребує особливого ставлення держави щодо її інноваційного розвитку.

Список використаної літератури:

1. Дацій О.І. Розвиток інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві України / О.І. Дацій — К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2004. — 428 с.
2. Корецький М.Х. Інноваційний процес в АПК і перспективи його розвитку / М.Х. Корецький, О.І. Дацій — Д.: Наука і освіта, 2001. — 143 с.

Исследован уровень государственной поддержки стимулирования инновационного развития аграрных предприятий. Рассмотрены основные проблемы инновационной деятельности в области сельского хозяйства и определен круг задач, влияющих на ее развитие.

Ключевые слова: инновации, инвестиции, сельское хозяйство, управление, конкурентоспособность, эффективность, финансирование.

The level of state support to stimulate innovative development of agricultural enterprises. Basic problems of innovation in agriculture and defined range of tasks that affect its development.

Key words: innovation, investment, agriculture, governance, competitiveness, efficiency, financing.

Дата надходження до редакції: 11.09.2013 р.

Рецензент: д.е.н., професор Михайлова Л.І.